

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 22.6.2011
KOM(2011) 381 slutlig

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

om genomförandet av EU-strategin för Östersjöregionen

2011 års rapport om EU:s strategi för Östersjöregionen

1. Inledning

EU:s Östersjöregion med nästan 85 miljoner invånare (17 % av EU:s befolkning) har aktivt tagit till vara de många möjligheter som utvidgningen erbjuder och på så sätt stärkt EU:s integration och förbättrat den regionala sammanhållningen. Följaktligen är man allt mer medveten om regionens gemensamma naturresurser och dess känsliga miljö. Den aktuella ekonomiska krisen har varit ytterligare ett bevis på att man måste arbeta tillsammans, och länderna i regionen har reagerat på ett effektivt sätt.

EU:s strategi för Östersjöregionen som Europeiska kommissionen antog i juni 2009¹ och som godkändes av Europeiska rådet i oktober 2009² har här haft en viktig roll. I den tar man itu med stora frågor och den outnyttjade potentialen i denna stora region som omfattar ungefär en tredjedel av EU:s yta. Strategin utgör en integrerad ram för att förbättra miljöförutsättningarna för detta grunda instängda hav, och söker att åtgärda transportflaskhalsar och koppla samman energinätverk. Den underlättar utvecklingen av gränsöverskridande marknader samt gemensamma nätverk för forskning, innovation och näringsliv. Med dessa konkreta åtgärder bidrar strategin avsevärt till stora EU-insatser som Europa 2020 och den integrerade havspolitik, samt förstärker integreringen av regionen i EU efter utvidgningen.

Strategin är bevis på att gemensamma insatser effektivt kan bidra till att främja en hållbar miljö, öka regionens välbefinnande, göra den mer tillgänglig och attraktiv och säkerställa dess trygghet och säkerhet. Strategin förstärker insatserna för att nå gemensamma EU-mål och integrera frågor inom olika områden och sektorer med ledning av gemensamma utmaningar. Den nordliga dimensionen, som är en gemensam politisk insats i EU, Ryssland, Norge och Island, utgör grunden för externt samarbete.

Strategin är nu väl inne i genomförandefasen och är bevis på värdet av ett nytt sätt att samarbeta. Den utgör belägg för engagemanget hos partner på nationell och regional nivå och i det civila samhället, vilket i synnerhet bygger på Europaparlamentets arbete och de omfattande bidragen på lokal nivå under det öppna samrådet³. Även om genomförandet pekar på frågor som måste behandlas ytterligare, däribland en bättre anpassning av medlen och en starkare organisatorisk struktur, anser kommissionen att strategin redan bidrar positivt till ett bättre samarbete i regionen.

Rådet har uppmanat kommissionen ”att senast i juni 2011 lämna rapport till rådet om framstegen och om redan uppnådda resultat”⁴. Denna rapport följer på lägesöversikten 2010, som diskuterades med en rad intressenter vid det årliga forumet i Tallinn den 14–15 oktober 2010. Eftersom strategin är en dynamisk innovativ process som behöver tid finns det i denna rapport rekommendationer till förbättringar under kommande år. Den tjänar också som inspiration för EU:s strategi för Donauregionen samt för andra eventuella initiativ i framtiden, däribland sådana som har en liknande eller större maritim dimension.

¹ KOM(2009) 248, 10.6.2009.

² Europeiska rådet godkände EU:s strategi för Östersjöregionen den 29–30 oktober 2009 och uppmanade alla berörda parter att handla snabbt för att den skulle genomföras fullt ut.

³ Det finns en annoterad handlingsplan på strategins webbplats:
http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

⁴ Slutsatser av rådet (allmänna frågor) den 26 oktober 2009.

2. Viktigaste resultat

Strategin har lett till konkret handling med en mer enhetlig användning av resurser. Nya arbetsmetoder och nätverk har inrättats och många initiativ har utarbetats. Bland dessa återfinns följande:

2.1 Nya projekt

Många nya projekt har utarbetats och finansierats⁵ för att möta målen i de femton prioriterade områdena som anges i handlingsplanen till strategin. Bland dessa kan nämnas följande:

- **Baltic Deal**, där man arbetar med jordbrukare i hela regionen för att minska avrinningen av växtnäringsämnen och den eutrofiering som den leder till.
- **CleanShip**, i vilken man avsevärt minskar föroreningar från fartyg och tilldelar en "Clean Baltic Sea Shipping"-flagga.
- **LNG-genomförbarhetsstudien**, för utveckling av hållbar närsjöfart.
- **BaltAdapt**, där man förbereder en regional anpassningsplan till klimatförändring.
- **BSR Stars**, där man stöder ett program för innovation, klustrar och nätverk för små och medelstora företag som ökar den gemensamma innovationsförmågan i regionen och avsevärt utvidgar befintliga nätverk och klustrar, samt inrättar nya nätverk av innovationsspecialister, företag, organisationer för forskning och utveckling och beslutsfattare.
- **ScanBalt Health Port**, där man främjar Östersjöområdet som en världsledande och välmående hälsoregion.
- **Baltic Transport Outlook**, som tillhandahåller strukturerat planeringsstöd för transportinfrastrukturen i regionen med ledning av analyser av varu- och passagerarflöden.

Dessa projekt är bara några exempel på över 80 flaggskeppsprojekt som genomförs i handlingsplanen. Andra projekt motsvarar hela spektrumet av sammanlänkade utmaningar i regionen, till exempel utveckling av skyddade havsområden (att göra Östersjön till den första havsregion i hela världen som uppnår målen i konventionen om biologisk mångfald, nämligen att utse minst 10 % av ytan till skyddsområde). I återigen andra projekt behandlas olika ämnen inom samarbete som omfattar hela Östersjöområdet, till exempel kontroll av farliga ämnen, undanröjandet av hinder för den inre marknaden och ökat samarbete mellan cirka 200 regionala universitet.

Dessa tidiga initiativ utgör förebilder för andra projektansvariga.

2.2 Nya impulser till befintliga projekt

I strategin utnyttjar man erfarenheten av tidigare samarbete och befintliga projekt. Strategin ger dem mer synlighet, bredare nätverk och tydligare direkta kopplingar till beslutsfattande på nationell och europeisk nivå. Några exempel:

⁵ Mer information om projekten finns på strategins hemsida.

- De tre länderna i Baltikum håller på att integreras i den europeiska energimarknaden tack vare den baltiska energimarknadens sammanlänkingsplan, som bygger på de makroregionala energiprioriteringarna i strategin.
- Bättre teknik, exempelvis sludge-truckar och vagnar för oljigt vatten har tagits fram i projektet Baltic Master II så att fartyg enklare kan transportera sitt avfall i hamnarna. I projektet ingår nu cirka 15 hamnar i regionen.

Tack vare strategin finns det också riktade insatser och skalfördelar. Detta görs genom att man till exempel samlar projekt med liknande teman:

- Projekt som rör hållbart jordbruk har inrättats: **Baltic Compass** som en central punkt för politiska frågor, **Baltic Manure**, där man tar itu med det stora problemet med animaliskt avfall som i betydande mån förorenar havet, och **Baltic Deal** som ger råd till jordbrukare.
- Tre transportprojekt: **TransBaltic**, **East West Transport Corridor II** och **Scandria** har enats om gemensam verksamhet, arbetsfördelning och harmonisering för att få till stånd gröna korridorer.

Många andra befintliga projekt har dragit fördel av en bättre strategisk ram, utvecklat kopplingar och därmed fått större genomslag.

2.3 Nya nätverk och nätverk under utveckling

Strategin främjar utvecklingen av nya inkluderande nätverk samt ökat samarbete och bättre arbetsfördelning inom befintliga nätverk. Den utgör en gemensam referens för de många organisationerna i Östersjöområdet. Allt fler personer och strukturer baserar sitt arbetet på prioriteringarna i handlingsplanen.

Till exempel tillhandahåller strategin följande:

- En ny ram för sjöfartsnäringen. Kommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö (Helcom) samarbetar i miljöfrågor. Den leder flaggskeppsprojekt på flera prioriterade områden, och dess handlingsplan för Östersjön och strategin stöder varandra för att uppnå god miljöstatus enligt kraven i ramdirektivet om en marin strategi. Regionala organisationer som Östersjöstaternas råd, den parlamentariska Östersjökonferensen och Östersjöstaternas subregionala samarbete har ökat sitt samarbete och förbättrat styrformerna i maritima frågor.
- Kopplingar beträffande hållbarhetsfrågor har upprättats med expertgruppen Baltic 21 i Östersjöstaternas råd.
- Strategin har lett till att Nordiska ministerrådet utvidgat sina nätverk till hela Östersjöregionen.
- Arbetsgruppen för att bekämpa organiserad brottslighet i Östersjöområdet har använt sina strukturer på nya sätt för att ytterligare minska skadeverkningarna av gränsöverskridande brottslighet, vilket är av särskild vikt eftersom den riktas alltmer mot lokal och regional förvaltning allt eftersom deras beslutsfattande och befogenheter i budgetfrågor ökar.
- Transportministerierna i regionen planerar nu investeringar i infrastruktur på ett samordnat sätt.

- Inom ramen för den nordliga dimensionen har partnerskapet för hälsa och socialt välbefinnande, som är den ledande partnern i hälsoprioriteringen, kopplats ihop med nya partner, till exempel nätverket e-Health for Regions.
- Det gemensamma forsknings- och utvecklingsprogrammet för Östersjön (Bonus) som utarbetats inom strategin och inrättats enligt EU-rätten efter ett beslut i september 2010, med en budget på 100 miljoner euro. Det syftar till att stödja gemensam programplanering och riktad forskning för att ta itu med de viktigaste frågorna som gäller Östersjön. Det kommer att genomföras fullt ut från och med november 2011.

Detta nya sammankopplade tillvägagångssätt för Östersjöfrågor är ett av de viktigaste framstegen. Det finns många andra exempel på nya nätverk, till exempel för att främja miljövänlig upphandling, samarbeta för att genomföra den inre marknaden fullt ut, främja forskning och innovation, och även på områden som turism, där man traditionellt konkurrerar med varandra. Med hänsyn till den avgörande betydelsen av själva Östersjön har ett nytt nätverk för maritim utbildning inrättats för att sammanföra regionala centrum för spetskunskap.

2.4 Utformningen av politiken och dess enhetlighet

Strategin handlar inte bara om projekt. Ett integrerat arbetssätt främjar också bättre utformning av politik och enhetlighet, tillsammans med ett mer effektivt genomförande av befintliga tillvägagångssätt. Det innebär också att man säkerställer att politiken inom olika sektorer, däribland transport, utbildning, energi och klimat, miljö, fiske, industri, innovation, hälsa och jordbruk, är konsekvent och anpassad till behoven i Östersjöregionen som helhet. Till exempel måste det finnas ett miljöperspektiv i det politiska tänkandet på alla nivåer, inbegripet diskussioner på lokal nivå och i det civila samhället, för att man ska åstadkomma en verklig miljövänlig effekt.

Här följer ytterligare några exempel:

- Flagskeppsprojektet **Phasing out the use of phosphates in detergents** där beslutsfattare informeras om insatser som behövs i den nationella lagstiftningen för att begränsa användningen av fosfater i tvättmedel för hushåll och diskmaskiner.
- Projektet **Baltic Sea Labour Network** offentliggör rekommendationer till en strategi för arbetsmarknaden för att uppnå hållbar rörlighet.
- Projektet **Marsuno** verkar för en integrering av system för maritim övervakning som ska utgöra en förebild för beslutsfattare i hela EU.
- **BaltFish Forum** erbjuder regionen och EU en viktig möjlighet att utarbeta och testa ett nytt, mer regionalt tillvägagångssätt för fiskeförvaltning⁶.

Det betydande maritima inslaget i strategin utgör det regionala genomförandet av EU:s integrerade havspolitik⁷. Övergripande åtgärder inom fysisk planering i havsområdena är ett verktyg för bättre beslutsfattande, där man jämkar samman de olika sektorernas intressen i tävlan om utrymme i havsområdet med en hållbar användning av dessa områden. Genom att integrera system för havsövervakning blir de olika politiska åtgärderna mer harmoniserade

⁶ Grönbok: Reform av den gemensamma fiskeripolitiken KOM(2009) 163 slutlig, 22.4.2009.

⁷ En integrerad havspolitik för Europeiska unionen KOM(2007) 575 slutlig, 10.10.2007 och SEK(2007) 1278, 10.10.2007; 16616/1/07 REV 1.

och det blir möjligt för aktörer att dela med sig av information för att bättre kunna ingripa. Dessutom skapar initiativ i Östersjöområdet som leder till rena och bränslesnåla fartyg och ny teknik som havsbaserad vindkraft nya jobb och nya ekonomiska möjligheter.

2.5 Anpassning av medel och andra finansiella initiativ

Ett framgångsrikt genomförande är beroende av att de tillgängliga medlen anpassas till strategin. Man har arbetat mycket med att koncentrera insatserna i sammanhållningspolitiken som ställer cirka 50 miljarder euro till Östersjöregionens förfogande tillsammans med stora finansieringskällor inom EU och medlemsstaterna. Följande stora framsteg har gjorts:

- Flera program inom Europeiska regionala utvecklingsfonden, till exempel de svenska konkurrenskraftsprogrammen, har tagit fram nya urvalskriterier. Det gränsöverskridande Regionprogrammet för Östersjöområdet har bidragit med 88 miljoner euro till flaggskeppsprojekt och inriktat sin fjärde inbjudan att lämna projektförslag särskilt på att främja strategin. Program för gränsöverskridande samarbete har uppmuntrat ansökande projekt att stödja strategins tillvägagångssätt. Man har upprättat listor över var och hur projekt inom sammanhållningspolitiken bidrar till strategin. Dessa listor finns tillgängliga hos programmyndigheterna.
- Det nyligen inrättade Östersjönätverket av förvaltande myndigheter och lokala aktionsgrupper inom fisket främjar med stöd ur Europeiska fiskerifonden gränsöverskridande samarbete inom hållbar utveckling av fiskeområden i Östersjöområdet. Samarbetet förväntas utmynna i gemensamma projekt som bidrar till genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen. I sina årliga genomföranderapporter för 2010 har medlemsstaterna ett särskilt kapitel där de beskriver hur deras program bidrar till genomförandet av strategin.
- Somliga länder har även främjat strategin i Europeiska socialfondens (ESF) program. Till exempel prioriterar den svenska ESF-förvaltningsmyndigheten gränsöverskridande verksamhet i många inbjudningar att lämna projektförslag. Även Danmark och Estland har betonat det transnationella bidraget i sina ESF-projekt. Med ledning av detta samarbetar den svenska förvaltningsmyndigheten med sina kolleger i andra Östersjöländer inom det informella ESF-Östersjönätverket som utvecklas och konsolideras i ett särskilt projekt under 2011–2012.
- I andra program som bekostas ur EU-medel finns det ett tillvägagångssätt som utgår från strategin. Flaggskeppsprojektet **Sustainable Rural Development** har finansierats som ett gränsöverskridande projekt inom landsbygdsutvecklingsprogram som bekostas ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.
- Vad gäller forskning och utveckling har Bonus intensifierat sin koppling till strategin. Man har sökt medverkan av innovationsfinansieringsorgan, och särskilt ett bättre tillvaratagande av strategins flaggskeppsprojekt **BSR Stars**.
- På Europaparlamentets initiativ har man i EU:s budget för 2011 vikt 2,5 miljoner euro huvudsakligen till det arbete som samordnarna av prioriterade områden utför.
- Lån har också beviljats av Europeiska investeringsbanken och Nordiska investeringsbanken till många flaggskeppsprojekt. Exempel på detta är projektet Wrocław Water and Wastewater (projektkostnad 158 miljoner euro) och delar av Rail Baltica i Lettland (projektkostnad 80 miljoner euro), som båda stöds med lån från Europeiska investeringsbanken.

Kommissionen och Europeiska investeringsbanken bedömer för närvarande potentialen i en gemensam genomförandemekanism. Detta skulle underlätta utarbetandet av projekt som uppfyller bankernas krav där man förenar bidrag och lån, samt övervakning och främjande av kostnadseffektivt genomförande.

Även andra organisationer har medverkat. Till exempel har Nordiska ministerrådet och svenska Sida tillhandahållit startkapital. Man mobiliserar också medel på nationell, regional, lokal och privat nivå.

2.6 Samarbete med icke-medlemsstater i Östersjöområdet

Eftersom strategin är ett EU-initiativ är den inte bindande för icke-medlemsstater. Emellertid har de tre mest berörda länderna, nämligen Ryssland, Norge och Vitryssland, alla meddelat att de stöder den. Ryssland är en oundgänglig partner i Östersjöområdet och samarbetet sker på flera nivåer, nämligen:

- Den nordliga dimensionen som ram har underlättat diskussioner och gemensamma insatser. Till exempel tar man inom dess Partnerskap för transport och logistik itu med frågor i samband med regionens geografi som omfattar stora avstånd och strukturella flaskhalsar.
- Befintliga organ och partnerskap, däribland Östersjöstaternas råd och Helcom, har uppmanat alla partner i regionen till gemensam planering.
- Europeiska kommissionen och Ryska federationen har förstärkt arbetet kring specifika aspekter i samarbetet, särskilt projekt av gemensamt intresse, där det finns goda exempel inom ramen för Partnerskapet för modernisering EU – Ryssland som invigdes i juni 2010.
- Regionerna har också utarbetat specifika bilaterala initiativ och projekt.

Samarbetet med icke-medlemsstater inom ramen för strategin har förstärkts tack vare 20 miljoner euro i 2010 års EU-budget, även detta på initiativ av Europaparlamentet. Summan är främst avsedd för miljöprojekt, via den nordliga dimensionens miljöpartnerskap och Helcom.

3. Organisatorisk struktur

Styrelsestrukturen har utvecklats för att dra största möjliga nytta av bidragen från de många aktörer och organisationer som medverkar i strategin. Den breda skalan intressenter omfattar EU-organ, internationella finansieringsinstitut, politiska institut och organisationer, makroregionala organisationer specialiserade på olika områden, regionala och icke-statliga organisationer samt enskilda regioner och städer. En styrelseform på flera nivåer är det enda praktiska sättet att dra nytta av denna breda skala av sakkunskap. Den ser därför ut som följer:

- På lägre nivå än den nationella uppvisar enskilda euroregioner, regioner, län och städer starkt engagemang. Många är ledare för prioriterade områden, övergripande åtgärder eller flaggskeppsprojekt. Man har mobiliserat lokala partner och sakkunniga.
- Strategin bygger på medverkan av samordnarna för prioriterade områden (vanligtvis nationella ministerier, organ eller regioner) som ansvarar för alla stora områden inom handlingsplanen.

- Regionens åtta EU-medlemsstater har förbundet sig politiskt på högsta nivå och de nationella kontaktpunkterna ser till att det finns enhetlighet mellan de olika aktörerna inom varje förvaltning. Kontaktpunkterna har väsentlig betydelse för att säkerställa ett starkt och samordnat engagemang på nationell nivå, särskilt hos alla relevanta ministerier.
- Östersjöområdet företräds på sin nivå bland annat av Baltic Development Forum, Helcom och Vasab, som direkt ansvarar för genomförandet av olika projekt och insatser i handlingsplanen. Nordiska ministerrådet, Baltiska ministerrådet och Östersjöstaternas råd har gett stort utrymme åt strategin i sina politiska agendor och även genom att anordna gemensamma evenemang och bidra till flaggskeppsprojekten.
- Den europeiska nivån säkerställs genom ständig kontakt med EU-institutionerna och rådgivande organ, särskilt en högnivågrupp av sakkunniga rådgivare om strategin som utses av alla medlemsstater. Europeiska kommissionen bidrar i egenskap av källa av oberoende och EU-omfattande sakkunskap.
- Den offentliga dimensionen har avgörande betydelse. Medverkan av Europaparlamentets tvärpolitiska grupp för Östersjön och utskott för regionalpolitik, samt Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén är mycket värdefull i detta sammanhang.
- Handlingsplanen har visat sig vara avgörande för att underlätta arbetsorganisationen. Den har fokuserats på politiska prioriteringar, fastställt vilket konkret arbete som måste utföras och prioriterat god planering. Den har gjort strategibegreppet till en lättbegriplig verklighet och underlättat kommunikation. Dess "rullande" natur är avgörande för arbetet och den bör uppdateras regelbundet.

På teknisk nivå är biståndet från programkontoret för EU Interact i Åbo en väsentlig resurs. Strategin använder sig också av andra befintliga strukturer på ett pragmatiskt sätt. Ett synsätt där regionens gränser är något flexibla bidrar till att man kan ta itu med frågor utan att påtvinga konstgjorda geografiska gränser.

4. Lärdomar

Strategins bidrag till samarbetet i området måste nu konsolideras. Följande punkter bör understrykas:

- **Att bevara den politiska drivkraften**

Den politiska viljan är alltså en nödvändig förutsättning för framgång. För att behålla drivkraften måste strategin vara en referens vid alla relevanta sammanträden och toppmöten. Den bör också regelbundet finnas på dagordningen för alla relevanta ministerråd och vara en naturlig central punkt i parlamentariska debatter på europeisk och nationell nivå. Det bör beaktas inom relevant politisk planering på alla nivåer. I detta syfte bör man i strategin förtydliga hur den kan bidra till arbetet med områdets brådskande behov, till exempel genom att kartlägga tydliga mål.

- **Engagemang**

Strategin måste bli mer införlivad med politiska och administrativa strukturer. Dess utformning är fortfarande utsatt för organisatoriska förändringar eller ändrade politiska prioriteringar. En långsiktig hållbarhet kräver institutionell stabilitet med tilldelning av

tillräcklig personal (på regional, nationell och europeisk nivå). För att uppnå målen är det viktigt att samordnarna av prioriterade områden, och även deras kolleger i de övriga deltagande medlemsstaterna, medverkar fullt ut. De relevanta ministerierna måste därför bli mer aktiva och se till att det finns lämplig personal och stöd.

- **Mål och utvärdering**

Vikten som strategin har fått i utarbetandet och genomförandet av politiska åtgärder gör att det är väsentligt att utvärdera framgångarna. Ursprungligen fanns det inga specifika mål i strategin. Kommissionen och andra aktörer bör därför med ledning av aktuella mål och i lämpliga fall de mål som är under utarbetande fastställa både kvalitativa och kvantitativa mål och indikatorer för övervakning av strategin. På vissa prioriterade områden, som arbetet med vatten och havsmiljö, finns det redan sådana (vattendirektivet, Helcoms handlingsplan för Östersjön, ramdirektiv om en marin strategi) och de skulle kunna vara användbara. De föreslagna målen och indikatorerna bör bli föremål för ett brett samråd.

- **Kommunikation och ansvar**

Det är av avgörande betydelse att man känner till strategin och dess resultat. Strategin bör bli mer synlig. Viktiga grupper bör medverka, exempelvis lokala och regionala myndigheter, icke-statliga organisationerna och den privata sektorn. Den informella Östersjögruppen som utgörs av EU:s regionala kontor, eller de kopplingar som Baltic Development Forum har till viktiga företag i området är några exempel på vad som ytterligare måste främjas.

- **Kopplingar över sektorsgränserna**

Främjandet av samarbete över sektorsgränserna ger mycket mervärde. Tillsammans med andra främjar kommissionen seminarier och nya nätverk. Vid det årliga forumet 2010 betonades särskilt fördelarna med mer integrerade tillvägagångssätt.

För att återspegla detta införde man nyligen i handlingsplanen en ny övergripande insats för att stärka styrelseformer på fler nivåer. Två exempel, vattenförvaltning och fysisk planering, visar hur man förvaltar samarbetet i området och hur strategin kan förbättra kontakter mellan nivåerna. Detta bör ytterligare främjas.

- **Utveckling av politiken**

I all relevant översyn av politiken (t.ex. inom transport, innovation, havsområden och miljö) bör man beakta dessa åtgärders sammanlagda effekt på makroregionen. Vikten av territoriell sammanhållning bör få särskild uppmärksamhet i Östersjöregionen, med ledning av ett tydligt ”platsbaserat” eller ”regionsbaserat” perspektiv. Enskilda projekt bör ses som bidrag till strategin och exempel på det övergripande tillvägagångssättet. Det bör finnas bättre koppling till Europa 2020 och till andra strategier och politiska åtgärder som strategin för inre säkerhet, den gemensamma jordbrukspolitiken och den gemensamma fiskepolitiken.

Detta understryker strategins potential som ett verktyg för genomförande av prioriteringar som gäller för hela Europa. Makroregioner kan fungera som byggklossar för politik som gäller hela EU. Rådet har också påpekat behovet av tydliga kopplingar mellan Östersjön och Donauområdet⁸. För att bygga vidare på detta bör erfarenheterna på makroregional nivå beträffande den politiska utvecklingen bidra till rådets diskussioner på EU-nivå. Ministerråd

⁸ Slutsatser från rådet (allmänna frågor) om EU:s strategi för Donauområdet (april 2011).

för de olika sektorerna skulle med fördel kunna ta med makroregionala diskussioner på sin dagordning.

- **Vidare anpassning av medel och tekniskt bistånd**

Det behövs bättre samordning i den gemensamma strategiska ramen efter 2013 för att se till att de makroregionala prioriteringarna återspeglas i framtida EU-program. Detta är avgörande. Strategin är den första av sitt slag och banar väg i det nya finansierings- och programmeringsperspektivet för en rationalisering av alla finansieringsinstrument. Detta gäller inte bara inom och mellan EU:s medlemsstater, utan man bör även förbättra den strategiska samordningen av bilaterala samarbetsprogram med icke-medlemsstater på EU-nivå samt på nationell och regional nivå. Dessutom har det blivit uppenbart att man bör stödja gränsöverskridande samarbetsprogram som täcker samma geografiska område som en makroregional strategi. Sådana program bör förstärkas och bättre kopplas till detta arbete.

Det måste också inrättas en tydligare koppling mellan samordnarna av prioriterade områden och förvaltningsmyndigheter för EU-program. Nationella och internationella finansieringskällor i området bör ta hänsyn till strategin fullt ut. Man välkomnar medverkan av andra partner som Nordiska ministerrådet och Sida. Man bör främja innovativa tillvägagångssätt inom finansiering. Genomförandemekanismen som för närvarande utarbetas tillsammans med Europeiska investeringsbanken vore här en bra förebild. Olika nationella EU-program bör finansiera gemensamma projekt, och detta bör underlättas av institutioner.

Det är viktigt att det finns bidrag till löpande kostnader. År 2011 finns det 2,5 miljoner euro ur EU:s budget. Eftersom det dock inte finns någon garanti för detta i framtiden måste man undersöka möjligheter till andra medel till tekniskt bistånd, särskilt via aktuella och framtida program.

Andra samarbetssätt, till exempel Europeiska grupperingar för territoriellt samarbete, skulle kunna visa sig användbara, antingen på den övergripande strateginivån eller för särskilda prioriterade områden, insatser eller flaggskeppsprojekt. De skulle vara viktiga för att åstadkomma starkare och mer livsdugliga samarbetsstrukturer alltmedan man undviker dubbelarbete i förhållande till befintliga strukturer.

5. Rekommendationer

Allmänt sett framstår det tydligt att strategin är ett nytt sätt på vilket man kan sammanföra ett flertal partner och politikområden för att uppnå mer än var och en skulle kunna göra för sig. Kommissionen rekommenderar följande med ledning av den erfarenhet som rapporteras här:

- Förstärka strategins integrerade natur genom närmare anpassningar till teman och flaggskeppsinitiativ i Europa 2020.
- Säkerställa strategins europeiska natur genom att regelbundet diskutera den vid relevanta rådsmöten.
- Prioritera fastställandet av mål för att bättre fokusera strategin och göra den mer konkret i förhållande till dess huvudmål.
- Öka ansträngningarna för att anpassa sammanhållningspolitiken och andra finansieringskällor i området till strategins mål.

- Förstärka genomförandestrukturerna (särskilt samordnarna för prioriterade områden och deras styrgrupper), både vad gäller finansiering och personal. Man bör inrätta nationella samordningskommittéer och fastställa nationella kontaktpunkter för varje prioriterat område. Strukturerna bör vara helt införlivade med ministerier eller andra relevanta organ.
- Utarbeta ett kommunikationsinitiativ för att se till att det finns ett bredare deltagande i strategin och att man förstår vad den har åstadkommit.

Dessutom kommer kommissionen att arbeta vidare med kartläggning av mervärdet i det nya makroregionala tillvägagångssätt som skulle kunna baseras på en extern utvärdering av strategins genomslagskraft. Slutsatserna kommer att tas med i rapporten om begreppet makroregional strategi vilket rådet har begärt till juni 2013, med ledning av bästa möjliga analys av erfarenheterna.

Dessa rekommendationer kräver bidrag på högre nivå från alla medverkande. Kommissionen anser att strategins resultat och inverkan hittills motiverar denna ytterligare insats.